

CUPRINS

Prezentare.....	15
Prefață.....	19
Prefață la ediția românească.....	25
CAPITOLUL I: Știința educației - dialogul dintre realitate și inteligență	27
Ce este știința?	27
Educație și politică.....	27
Știința educației ca o consecință a conflictelor	30
Relația dialectică dintre educație și știință.....	31
Forme de pedagogie.....	33
Teme de reflecție	37
Text complementar	38
Exerciții	39
CAPITOLUL II: De ce filozofia educației? Omul ca măsură de sine	41
Semnificația educației	41
Funcția filozofiei educației	43
Amploarea filozofiei educației	46
Câteva abordări ale filozofiei educației	48
Implicațiile sociale ale educației	50
Natura societății	51
Relațiile educației cu puterea	53
Democrație și egalitarism	56
Teme de reflecție	58
Text complementar	59
Exerciții	60
CAPITOLUL III: Putere și educație – nevoia de ideologie	61
Puterea ideologică	61

Statul, puterea și educația	63
Educația ca formă de intervenție a statului	69
Teme de reflecție	70
Text complementar	71
Exerciții	72
Note	73

CAPITOLUL IV: Dialectică și metafizică - gândirea

în proces și știință căutării	75
Organizarea gândirii	75
Revenirea dialecticii	77
Cele două forțe ale dezordinii	80
Ordonarea dialecticii	81
Dialectica și apariția nouului	82
Identificarea între a gândi și a fi	83
Ideile și lumea nefinței	85
Fuziunea lucrurilor și ideilor	87
Ideile și lucrurile	89
Îndoiala metodică	91
Pedagogia metafizică	93
Teme de reflecție	94
Text complementar	95
Exerciții	96

CAPITOLUL V: Educația pentru viața morală - dreptul

la valorile spirituale	97
Morală și etică	97
Educația morală:	100
1. Educația morală laică	100
2. Educația umanistă	102
3. Educația umanistă religioasă	102
Dificultățile educării morale și a caracterului	104
Problema morală	105

Disciplina morală și actul moral	107
Morală și Neo-Iluminismul	108
Teme de reflecție	110
Text complementar	111
Exerciții	112
 CAPITOLUL VI: Instituțiile educaționale formale și nonformale - educația ca reflectare a conflictelor 113	
Instituțiile formale:	
1. Școala	113
2. Biserica	115
Educația nonformală:	
1. Familia	116
2. Mass-media	119
3. Televiziunea comercială	120
Teme de reflecție	124
Text complementar	126
Exerciții	127
 CAPITOLUL VII: Iluminismul - Prezența luminii divine 129	
Originea	129
Rațiuni teoretice și filozofice	130
Descartes	132
“Hypotheses non fingo”	134
Locke	135
Spinoza	136
Montesquieu	137
Rolul Enciclopediei	137
Ideologia în acțiune	138
Natura în cadrul Iluminismului	140
Morală și politica iluministă	140
Istoria și sociologia	141

Religia	141
Principii generale	142
Jean-Jacques Rousseau	143
Neo-Illuminismul	145
Teme de reflecție	147
Text complementar	149
Exerciții	150
 CAPITOLUL VIII: Naturalismul - niciodată educația nu a mai fost aceeași 151	
Antecedente străvechi	151
Educația negativă sau copilul văzut ca atare	155
Faza de la doisprezece la cincisprezece ani și de la cincisprezece la douăzeci	157
Consecințele teoriei lui Rousseau	158
Unii adepti și îmbunătățirile introduse	158
Naturalismul contemporan	162
Semnificația noii pedagogii	165
Teme de reflecție	166
Text complementar	167
Exerciții	168
 CAPITOLUL IX: Kant – Avântul omului spre libertate 169	
Originea criticismului	169
Palierile criticii	171
Metafizica după Kant	177
Problema morală	177
Antinomia rațiunii	180
Critica rațiunii	182
Post-kantianism și Neo-kantianism	183
“Este interzis să interzici”	184
Teme de reflecție	185
Text complementar	187

Exerciții	188
CAPITOLUL X: Hegel - idealismul ca expresie a libertății și a rațiunii	
Nevoia de filozofie	189
Realul și raționalul - unul și același lucru	193
Dialectica spiritului	195
Filozofia devenirii sau a transformării	199
De la omul individual la cel social și la stat	200
Hegel și educația	201
Influența lui Hegel	201
Teme de reflecție	203
Text complementar	204
Exerciții	206
CAPITOLUL XI: Marxismul și educația - școala în slujba producției	
Materialism istoric și materialism dialectic	207
Munca și satisfacerea nevoilor omenești	211
Aplicarea metodei materialismului dialectic	212
Practica marxistă în educația braziliană	215
Teme de reflecție	216
Text complementar	217
Exerciții	218
CAPITOLUL XII: Pozitivismul - ordinea și progresul	
Doctrina	219
Cele trei stări	223
Conceptul de civilizație	225
Morală și religie	228
Pozitivismul în Brasilia: încercare de schimbare în sistemul de învățământ	229
Sistemul de învățământ: artificiu organizatoric sau proiect filozofic?	233
Teme de reflecție	236

Text complementar	237
Exerciții	238
Curiozitate	239
CAPITOLUL XIII: Fenomenologia și existențialismul -	
omul condamnat la libertate 241	
Domeniul fenomenologiei	241
Adevărul și responsabilitatea	243
Esența fenomenologică	245
Omul - un condamnat la libertate	247
Existențialismul în educație	251
Teme de reflecție	254
Text complementar	255
Exerciții	256
CAPITOLUL XIV: Structuralismul – convergența	
diferențelor 259	
Construcția pornind de la forme	259
Analiza structurală	261
Filosofia în cadrul structuralismului	264
Lacan și subminarea conceptului de subiect	267
Structuralistul rebel: Michel Foucault	270
Structuralismul și educația în Brasilia	273
Teme de reflecție	274
Text complementar	276
Exerciții	278
CAPITOLUL XV: Filozofie, cultură, ideologie și politică	
în educația din Brasilia - însușirea	
cunoașterii 279	
Filosofia în educație	279
Cultură și culturi	280
Ideologia și pedagogia	282
Politica în educație	286

Întrepătrunderea filozofiei, culturii, ideologiei și politicii în cadrul educației din Brazilia	288
Reformele învățământului: soluții de urgență	289
Reafirmarea prejudecății	292
Distorsiunea introdusă forțat în examenul de admitere ...	293
Universitatea decadentă	294
Educația autentică.....	297
Teme de reflecție	298
Text complementar	299
Exerciții	300
 CAPITOLUL XVI: Obiectivele educației moderne – de la educația reproductivă la pedagogia conflictului 301	
<i>Statu-quo</i>	301
Pozitia școlii	301
Școala și schimbările	305
Școala nouă	305
Educația populară	306
Pedagogia conflictului și filozofia	309
Teoria angajată	313
Dialectica în educația braziliană	314
Răspunderea educatorului	315
Insuficiența poziției metafizice	316
Teme de reflecție	318
Text complementar	319
Exerciții	320
 CAPITOLUL XVII: Obiectivele educației braziliene - aspectele sale filozofice 321	
Textele de lege	321
Lecturi posibile ale obiectivelor educației naționale	323
Obiectivele învățământului superior	327

Lipsa de consistență a filozofiei educaționale din Brazilia	328	
Teme de reflecție	331	
Text complementar	332	
Exerciții	333	
 CAPITOLUL XVIII: Contradicțiile educației braziliene		
în contextul socioeconomico-politico-cultural – perspectivele școlii tradiționale, ale școlii noi, ale celei existențialiste, ale celei tehniciște și legătura lor cu practica pedagogică		335
Expresia unei epoci	335	
O educație transplantată	337	
“Educația salvatoare”	338	
Aceleași tendințe cu alte denumiri	343	
Teme de reflecție	348	
Text complementar	350	
Exerciții	351	
BIBLIOGRAFIE	353	
GLOSAR	359	